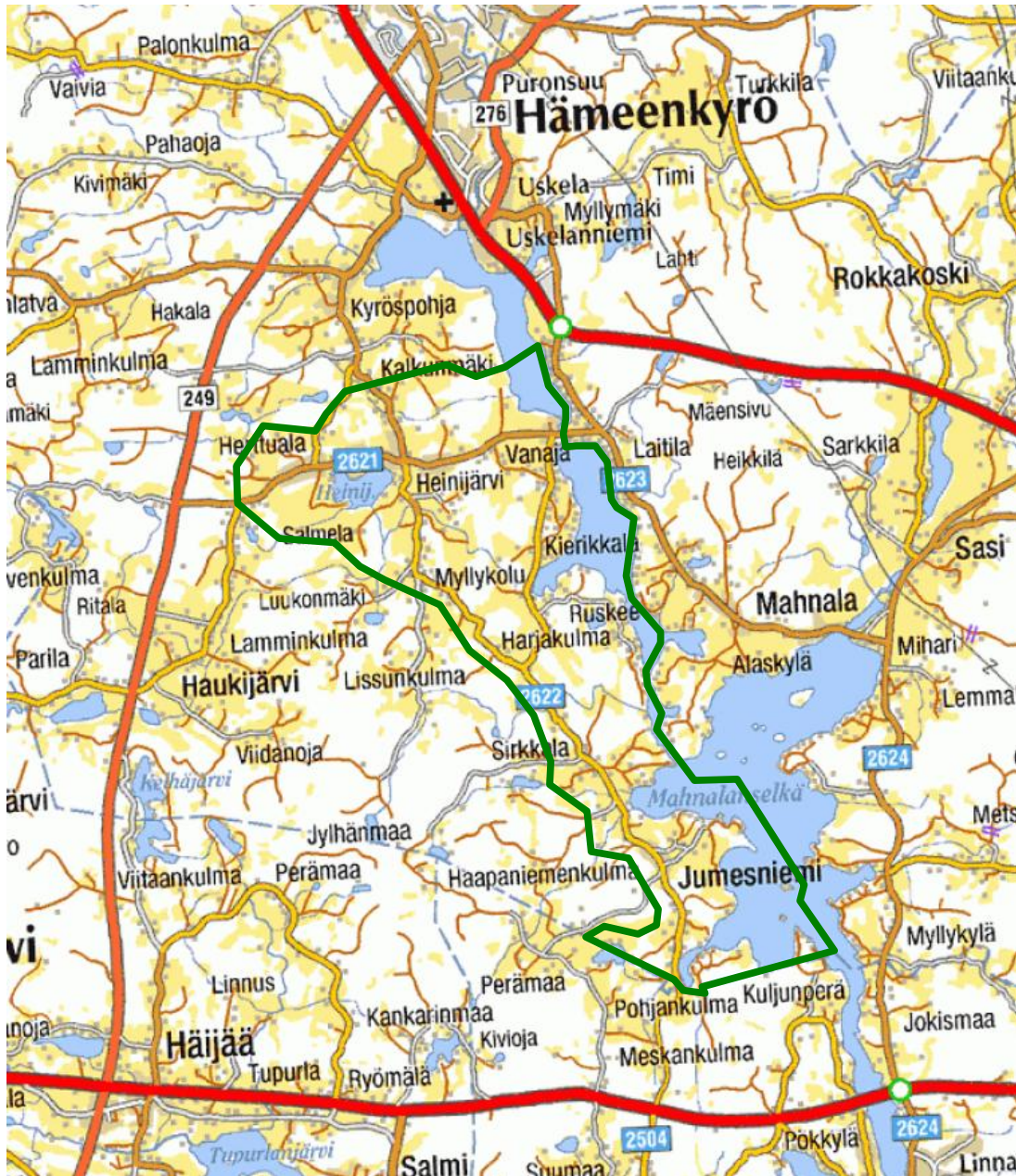

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

1.6.2004, tarkistettu 6.5.2009 ja 9.5.2011

KIRKKOJÄRVI–HEINIJÄRVI–HERTTUALA–JUMESNIEMI OSAYLEISKAAVA (KHH-OYK)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

1. Yleistä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) mukainen kaavan laatimiseen liittyvä asiakirja. Siinä esitetään kaavoitushankkeen sijainti ja lähtökohdat sekä kerrotaan, miten alueen osalliset voivat vaikuttaa kaavoitukseen ja kuinka kaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelutyön aikana. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkennetaan kaavatyön edetessä.

Kaavoituksen alkuvaiheessa suunnittelualueena ovat olleet Kirkkojärven, Heinijärven ja Herttulan alueet. Kaavanlaadinta on käynnistynyt v. 2004 perusselvitysten laadinnalla. Aloitusvaiheessa on pidetty MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu kaavoituksen lähtökohdista Pirkanmaan ympäristökeskuksessa syyskuussa 2004. Alueen maanomistajien kuulemistilaisuus järjestettiin maaliskuussa 2005 ja maanomistajien mielipiteitä on kerätty v. 2005 ajan. Perusselvityksistä alueella on tehty mm. arkeologinen selvitys, ranta-alueen emätila- ja mitoitusarkastelut sekä luontoselvityksiä. Osayleiskaava-aluetta laajennetaan hieman Harjakankaantien länsipuolelle sekä etelässä koko Jumesniemen ranta-alueelle, jolloin koko Kirkkojärven länsipuoli saadaan oikeusvaikutteisten kaavojen piiriin. Samalla valtakunnallisesti arvokas Hämeenkyrön maisema-alue saadaan tämän sekä samaan aikaan laadittavan Sasi–Mahnalan osayleiskaavan muutoksen myötä pääosin yleiskaavoitetuksi.

2. Suunnittelukohde

Yleiskaavan luonne ja aluerajaus

Kyseessä on osayleiskaava, jossa tarkastellaan kaikkia maankäyttömuotoja. Koska kyseessä on varsinaisen keskustan ulkopuolinen ranta-alue, suunnittelussa painotutaan paljon ranta-alueille tyypillisiin maankäyttömuotoihin; tällaisen kaavan yhteydessä usein puhutaankin rantayleiskaavasta. Suunnittelun kohteena on Hämeenkyrön kunnan alueella osa Kirkkojärvestä ja Heinijärvi. Lisäksi yleiskaava-alueeseen kuuluu Herttulan ja Jumesniemen rakennetut kyläkokonaisuudet. Suunnittelualueen rajaus on esitetty kansilehdellä. Alueen pinta-ala vesialueineen on n. 3600 ha ja maapinta-ala n. 2750 ha.

Yleiskaava on luonteeltaan yleispiirteinen, mutta työlle ennakoon asetetun loma-asutuksen tarkan sijaintivaatimuksen vuoksi sitä maankäyttömuotoa käsitellään kaavassa kiinteistökohtaisella tarkkuudella.

Yleiskaava on *oikeusvaikutteinen* eli sisältää sitovia määräyksiä, jotka ohjaavat tai rajoittavat alueiden käyttöä.

3. Yleiskaavallisen suunnittelun lähtökohdat ja alustavat tavoitteet

Lähtökohdat

Tarve ranta-alueiden kokonaisvaltaisesta kehittämisestä on nostanut keinona esiin yleiskaavan, jossa voidaan

- pitkällä aikavälillä turvata ranta-alueen hyväksikäyttömahdollisuudet parhaalla mahdollisella tavalla
- osoittaa kyläalueiden maankäytön pääpiirteet sekä ohjata hajakentän sijoittumista kyläalueiden ulkopuolella
- lisätä loma-asuntotonttien tarjontaa muiden maankäyttömuotojen sallimissa puitteissa
- edesauttaa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvojen huomioonottamista
- varmistaa ranta-alueiden rakennusoikeuden tasapuolinen jakautuminen maanomistajien kesken
- yksinkertaistaa, nopeuttaa ja yhdenmukaistaa rakennuslupien käsittelyä ja vähentää ranta-asemakaavojen laatimistarvetta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet¹ tulee ottaa osayleiskaavan laadinnassa huomioon yleistavoitteina. Alueidenkäyttötavoitteiden mukaan on mm. varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonarvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit² otetaan huomioon suunnittelun lähtökohtina.

Maakuntakaava

Hämeenkyrön koko aluetta koskee Pirkanmaan 1. maakuntakaava, joka on hyväksytty maakunta-valtuustossa 9.3.2005 ja jonka valtioneuvosto on vahvistanut 29.3.2007, *kuva 1*. Maakuntakaavassa alueelle on osoitettu seuraavia aluevarauksia:

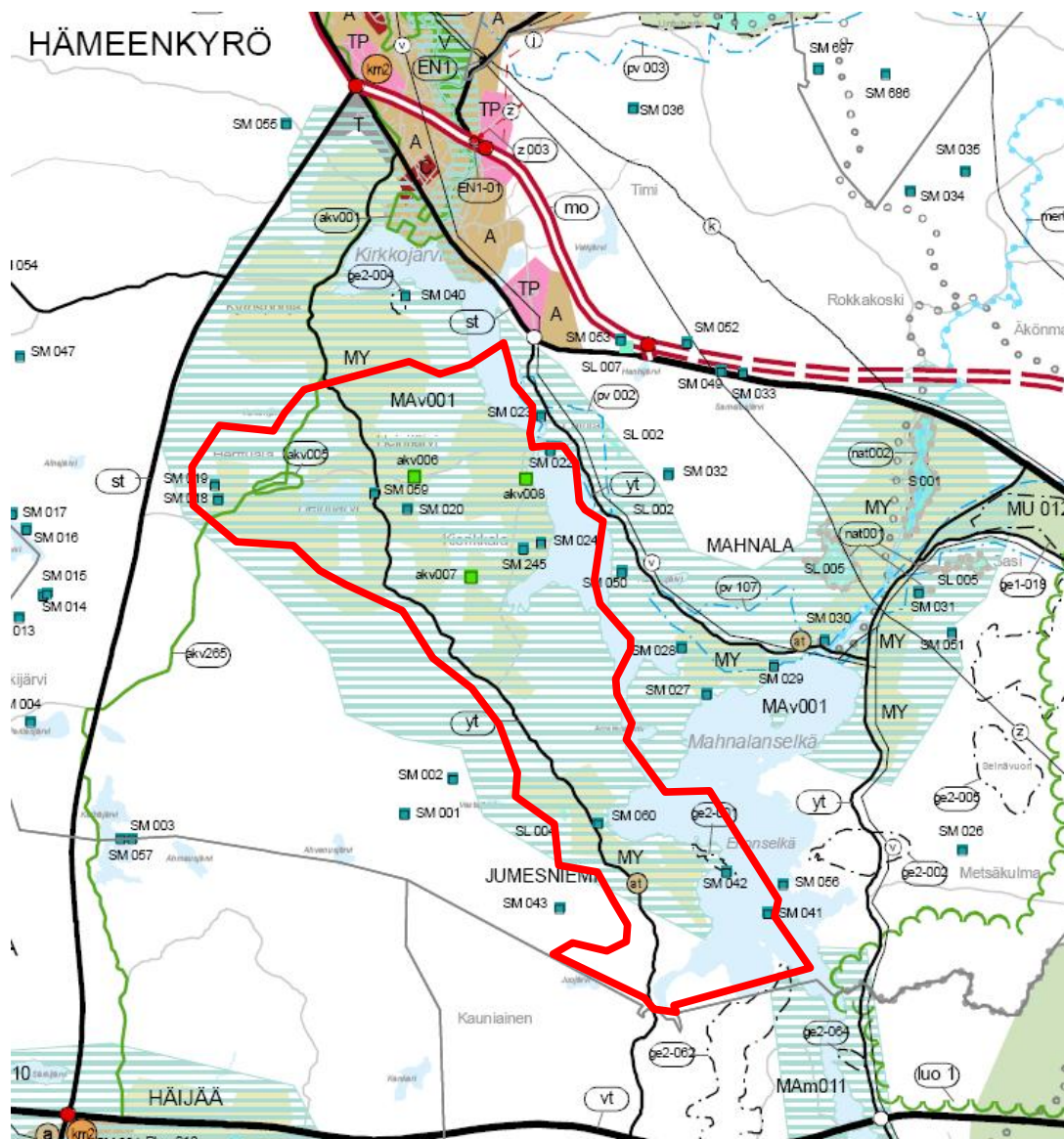
- at   Palvelukyläkeskus
- MY   Maatalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja
- MAv   Arvokas maisema-alue, valtakunnallisesti arvokas (vaakaviivoitus)
- akv   Arvokas kulttuuriympäristö (alue tai kohde)
- SM   Muinaisjäännösalue tai -kohde

Merkintöjen selitykset ja suunnittelumääräykset

<http://www.pirkanmaa.fi/suomi/maakaava/laadinta/merkinnat.pdf>

¹ Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista (1995).

² Maisema-alueetöryhmän mietintö 66/1992. Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri-historialliset ympäristöt (1993). Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16.

Kuva 1. Ote maakuntakaavasta. Osayleiskaavarajaus punaisella.

Yleiskaava

Suunnittelualue rajoittuu kahteen oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Keskusta 2010 – osayleiskaava on vahvistettu Pirkanmaan ympäristökeskuksessa 30.11.2001, *kuva 2*. Sasi-Mahnala-Laitilan osayleiskaavan on vahvistettu 30.12.1992, *kuva 3*. Sasi-Mahnala-Laitila osayleiskaavan tarkistus on vireillä.

Ranta-asemakaava

Jumesniemelle on laadittu rantakaava, jonka Hämeenkyrön kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.8.1994.

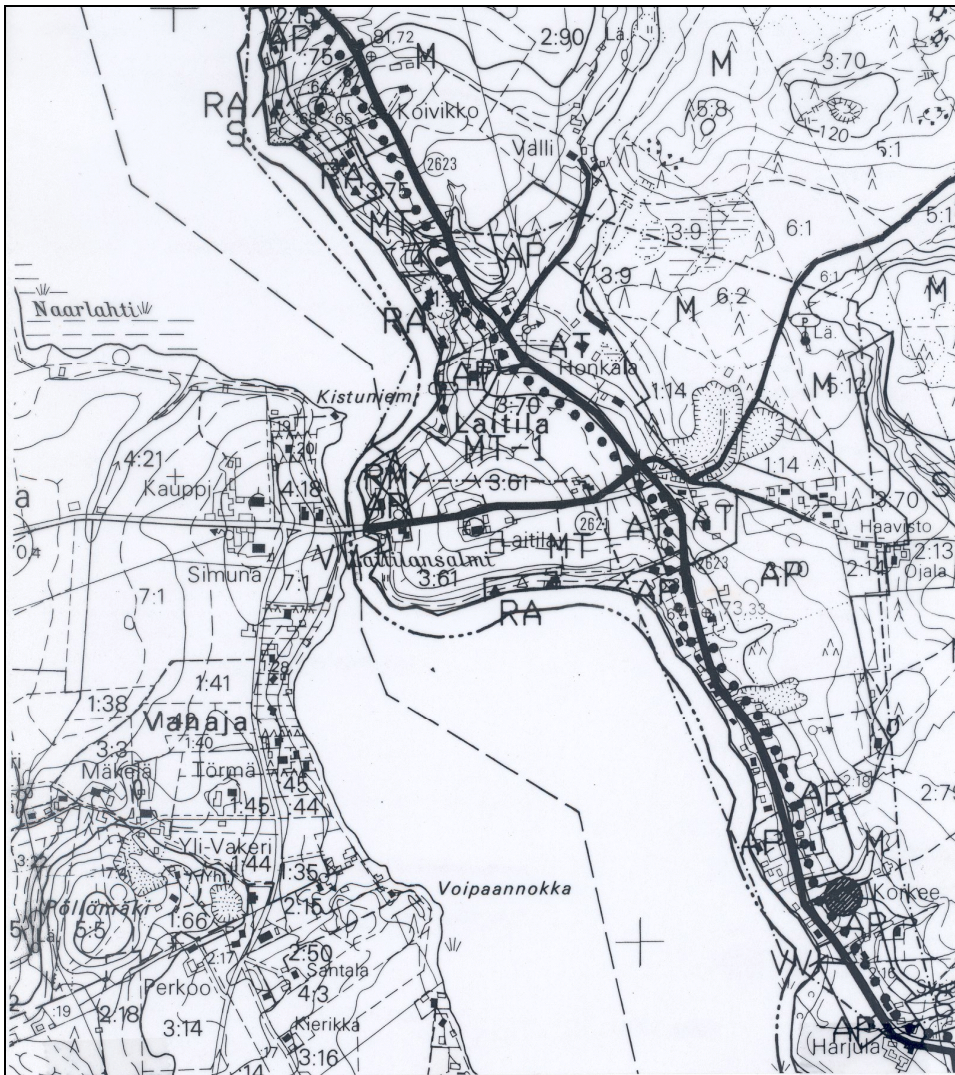
Kuva 2. Ote Hämeenkyrön keskustan osayleiskaavasta.

4. Selvitettävät vaikutukset ja niiden arviointi

Selvitettävät vaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointia sekä maankäyttöä ja rakentamista koskevassa lainsäädännössä on selvitettävät vaikutukset jaettu neljään ryhmään:

- *ekologiset* (vaikutukset maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen),
- *sosiaaliset* (vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen),
- *kulttuuriset* (vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemiin, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön),
- *taloudelliset* (vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen).

Kuva 3. Ote Sasi-Mahnala-Laitilan osayleiskaavasta.

Perusselvitykset

1. *Ranta-alueen emätila- ja mitoitustarkastelut.*
Jumesniemen aluetta lukuun ottamatta tarkastelut on laadittu v. 2006 (arkkitehtisuunnittelu Mirja Ruikka). Jumesniemen osalta tarkastelut täydennetään. Jumesniemen rantakaavan alueella osayleiskaava on toteava, eli nykyistä rantarakennusoikeutta ei ole tarpeen muuttaa.
2. *Arkeologinen inventointi.*
Pirkanmaan maakuntamuseo on laatinut v. 2005 kiinteiden muinaisjäännösten kartoituksen alkuperäiselle kaava-alueelle³. Laajennusosalla tehdään tarvittavat inventoinnin täydennykset sekä selvitetään historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnin tarve koko kaava-alueella.
3. *Luontoselvitykset.*
Alueen linnustoa on selvitetty vuosina 1992 ja 2001⁴. Osalla Kirkkojärven ja Heinijärven rantoja on tehty luontoselvitys 2006⁵. Luontoselvityksiä täydennetään tarvittaessa niiden alueiden osalta, joissa maankäyttö tulee olennaisesti muuttumaan.

3 Hämeenkyrö. Kirkkojärven-Heinijärven-Herttualan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2005. Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö 2005.

4 Hämeenkyrön linnusto, Pessa&Pessa 1992. Kansallismaiseman linnusto, Pessa&Pessa 2001.

5 Luontoselvitys osalla Hämeenkyrön Kirkkojärven ja Heinijärven rantoja kesällä 2006. Ympäristösuunnittelu Oy.

4. *Maisema ja rakennettu ympäristö.*

Alue on osa Hämeenkyrön kulttuurimaisemaa, joka on yksi valtioneuvoston periaatepäätöksessä (1995) luetelluista valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista. Aluetta koskevat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden maisemanhoidon erityistavoitteet. Lisäksi alue on osa Pappilanjoen–Kirkkojärven kulttuurimaisemaa sekä Herttualan kylän ja Heinijärven kulttuurimaisemaa, jotka molemmat ovat valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä⁶. F.E. Sillanpään elämänvaiheisiin liittyvät Tölinmäki, Myllykolu ja Saavutus sekä Herttualan kylä ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennuskohteita. Maakunnallisesti arvokkaat rakennuskohteet on lueteltu teoksessa Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet⁷. Paikallisesti arvokkaat rakennetun ympäristön arvokohteet on kartoitettu Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelman⁸ laadinnan yhteydessä, samoin kuin maisemallisesti arvokkaat alueet ja kohteet.

Tarkempi luettelo perusselvityksistä liitetään kaavaselostukseen.

5. Osalliset

Osallisia ovat MRL:n mukaan alueen maanomistajat sekä ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä lisäksi viranomaiset ja yhteisö, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisuusluetteloa täydennetään tarvittaessa kaavatyön aikana.

- *Maanomistajat*
  - kaava-alueen ja siihen rajoittuvat alueen maanomistajat
- *ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.*
- *kuntalaiset*
  - kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen asukkaat
  - kaava-alueen ja kaavan vaikutusalueen elinkeinonharjoittajat, maanviljelijät
- *viranomaiset*
  - kunnan hallintokunnat
  - Pirkanmaan liitto
  - Pirkanmaan ELY-keskus (kaavan aloitusvaiheessa Pirkanmaan ympäristökeskus ja Hämeen tiepiiri)
  - Pirkanmaan maakuntamuseo
- *yhteisöt*
  - Hämeenkyrön seurakunta
  - kylätoimikunnat
  - tienhoitokunnat
  - kalastusosakaskunnat
  - luonnonsuojeluyhdistykset
  - yhdyskuntatekniikasta vastaavat laitokset.

6 Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt (1993). Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16.

7 Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet (1990). Tampereen seutukaavaliiton julkaisu B 174.

8 Hämeenkyrön kansallismaiseman hoitosuunnitelma (1997). Hankeraportti 1: Rakennetun ympäristön hoito (1998). Heinijärvi-Herttuala maisemanhoitosuunnitelma (1998). Sirkkala-Jumesniemi maisemanhoitosuunnitelma (1998), Arkkitehtitoimisto LPV Oy. Kirkkojärven hoitosuunnitelma (2003), Marja-Liisa Pitkänen.

6. Yleiskaavoituksen kulku, vaikutusmahdollisuudet, aikataulu ja päätöksenteko

Vireillepanovaihe.

Osayleiskaavan vireilletulosta on kuulutettu 17.3.2005 paikallislehdessä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävällepanon yhteydessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kunnantalolla sekä kunnan internet-sivuilla www.hameenkyro.fi. Kaavan tavoitteista, tarvittavista selvityksistä ja arvioitavista vaikutuksista on järjestetty viranomaisneuvottelu (MRL 66)§) vireillepanovaiheessa. Osallisilla on mahdollisuus antaa mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osallisille on pidetty tiedotustilaisuus 23.3.2005. Kaava-alueen laajennuksen vuoksi tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä tavoitteet käsitellään kunnanhallituksessa.

Perusselvitysvaihe.

Kaavan laadintaa varten on laadittu perusselvityksiä mm. rantarakennusoikeuden määrittämisen, luonnon- ja maisema-arvojen, rakennuskannan, muinaisjäännösten ja alueen elinkeinotoiminnan osalta. Selvityksiä täydennetään kaavaluonnosta laadittaessa sekä tarvittaessa vielä tämän jälkeenkin, mikäli lisäselvitystarpeita ilmenee. Kaavan keskeinen selvitysaineisto asetetaan nähtävälle kaavaluonnoksen yhteydessä.

Luonnosvaihe.

Suunnittelualueelle laaditaan kaavaluonnos, jossa otetaan kantaa mm. seuraaviin asioihin:

- Kyläalueiden maankäyttö, täydennysrakentaminen, kehittämisalueet
- Maatalouselinkeinot: aluevaraustarpeet
- Asutus: sijainti, luonne, mitoitus ja aluevaraustarpeet
- Työpaikkatoiminnot: aluevaraustarpeet, sovittaminen ympäristöön
- Palvelut: sijainti, aluevaraustarpeet
- Liikennejärjestelmä: liikenneverkko, yhteystarpeet, kevyt liikenne, ulkoilureitit
- Teknisen huollon yhteydet ja aluevaraukset
- Ekologiset yhteydet, virkistysreitit, suojelu- ja virkistysalueet, maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet.

Kaavaselostuksessa arvioidaan, miten kaavaluonnos vastaa kaavalle asetettuja tavoitteita sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (39 §) asetettuja yleiskaavan sisältövaatimuksia. Kaavaluonnosaineisto asetetaan julkisesti nähtävälle lehtikuulutuksella. Keskeinen aineisto pidetään nähtävillä myös kunnan internet-sivuilla. Luonnosvaiheessa järjestetään yleisötilaisuus, ja kaavaluonnoksesta on mahdollisuus jättää kirjallinen mielipide. Viranomaisilta pyydetään lausunnot ja pidetään tarvittaessa neuvottelu. Saadut mielipiteet ja lausunnot käsitellään kunnanhallituksessa, joka antaa ohjeet kaavaehdotuksen laatimiselle.

Kaavaluonnos (18.1.2010) on ollut nähtävillä 19.1.-15.2.2010.

Ehdotusvaihe.

Luonnosaineistosta saadun palautteen perusteella laaditaan osayleiskaavaehdotus, jonka kunnanhallitus käsittelee. Kaavaehdotus pidetään nähtävillä 30 päivän ajan lausuntojen antamista ja mahdollisten muistutusten tekemistä varten. Nähtävillä olosta tiedotetaan lehtikuulutuksella sekä kunnan internet-sivuilla. Kaavaehdotuksesta jätettyihin lausuntoihin ja muistutuksiin laaditaan vastineet ja mikäli ne antavat aihetta, osayleiskaavaa tarkistetaan. Tarvittaessa järjestetään viranomaisneuvottelu. Suunnittelutyön edetessä voidaan aiemminkin järjestää ylimääräisiä työneuvotteluja viranomaistahojen kanssa.

Hyväksymisvaihe.

Osayleiskaavaehdotuksen hyväksyy kunnanhallituksen esityksestä Hämeenkyrön kunnanvaltuusto, jonka päätöksestä tyytymättömyyellä on mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuteen.

